

Koopzondag?

Van tijd tot tijd laait de discussie op over de koopzondag. Vooral ook conservatieve christenen maken bezwaren omdat de Zondag als rustdag geheiligd zou moeten worden. Maar wie op de hoogte is van de kerkgeschiedenis weet dat de Zondag is ingesteld door de kerk. En wie de Bijbel heeft gelezen zal geen aanwijzing hebben gevonden dat deze dag ooit door God als rustdag werd afgezonderd. Historische bronnen bevestigen onmiskenbaar dat de eerste christenen de Sabbat heiligden.

Joseph Bingham schrijft onder het opschrift: *'Zaterdag, of de zevende dag, van ouds waargenomen met grote eerbied als een dag van algemene devotie'*: "We vinden bij de oude schrijvers altijd veelvuldige vermelding van godsdienstige samenkomsten op de Zaterdag, of de zevende dag van de week, die de Joodse Sabbat was... Athanasius, één van de eersten die daarvan melding maakt, zegt, 'zij kwamen op de Sabbat samen, niet dat zij waren geïnfecteerd met het Judaïsme, maar om Christus te aanbidden: de Heer van de Sabbat.'" *Origines Ecclesiasticae or the Antiquities of the Christian Church, Bk XIII, Ch IX, p. 233.* Bingham concludeert op blz. 42 van Bk XX, Ch III: "...het is duidelijk dat alle oosterse kerken en het grootste deel van de wereld, de Sabbat vierden..."

In de eerste eeuwen kwam men weliswaar ook samen op Zondag, maar dat was niet vanwege het sabbatsgebod, maar om de opstanding van Christus te gedenken. De kerk legde geleidelijk aan steeds meer nadruk op de Zondag. Zo werd ook onder Paulinus op de Synode te Triaul in 796 aangedrongen op het houden van de Zondag, terwijl er sprake is dat vooral de boeren meestal de Zaterdag vierden.

Canon 13 van de Synode te Triaul in 796 luidt: "Het onderhouden van de Zondag begint Zaterdagavond. Aangescherpt werd: de Zondag en de kerkelijke feesten te heiligen. De boeren vierden meest de Zaterdag." Carl Joseph Hefele, *Conciliengeschichte, Arnheim, 1859, Druck und Verlag von Josué Witz, Dritter Band, s. 852.*

Bijbel of traditie?

Op het concilie van Trente (1545-1563) was de invloed van de Hervorming duidelijk merkbaar. Een cruciale strijdvraag was: Is de Bijbel alleen gezaghebbend of ook traditie, overlevering en de stem van kerkvergaderingen? Dat de Bijbel niet de enige geloofsbron kon zijn, werd in een beslissende toespraak voorgedragen door Gasparo del Fosso, aartsbisschop van Rheggio, die op indringende wijze als argument aanvoerde dat de kerk buiten de Bijbel en Gods gebod om de Sabbat in de Zondag heeft veranderd en dat daarom het gezag van kerkelijke traditie en overlevering wel moest worden erkend.

We lezen: "...Kardinaal van Mantua zong de mis van de Heilige Geest, en Gasparo del Fosso, Aartsbisschop van Rheggio, hield de toespraak. Zijn onderwerp was het gezag van de Kerk; het primaatschap van de paus en de macht van Concilies. Hij zei dat de kerk evenveel gezag had als Gods Woord; dat de kerk de Sabbat, verordineerd door God, heeft veranderd

in de Zondag... Zich tot de Vaders (kerkelijke prelaten) wendend, spoorde hij hen aan om de Protestanten voortdurend tegen te werken, verzekerd zijnde zoals de Heilige Geest niet kan falen, zij niet misleid kunnen worden." P. Sarpi, The Council of Trent, London, 1676, p. 439.

Protestanten, die het "Sola Scriptura" principe van 'de Bijbel alleen' handhaven, zouden zich voor zondagsheiliging op de Bijbel moeten kunnen beroepen, maar het overtuigend Schriftuurlijk bewijs ontbreekt. Geen van de eerste dag teksten wijst op de heiliging van die dag als rustdag. En het vaak aangehaalde gedeelte uit Colossenzen 2:14-17 over 'eten en drinken... feestdag, nieuwe maan of sabbat' heeft niets met de wekelijkse Sabbat van de tien geboden te maken maar met de ceremoniële Joodse inzettingen, feesttijden en feestsabbatten, uit het wetboek van Mozes. Deze 'in inzettingen bestaande' geboden en voorschriften zijn in Christus vervuld. Gal. 4:10. Ef. 2:15.

Ook Openbaring 1:10 is geen verwijzing naar de Zondag, want die wordt in de Bijbel nergens dag des Heren genoemd. De zevende dag is de Sabbat van de Heer uw God en die dag wordt in de Bijbel ook de dag des Heren genoemd. Ex. 20:10. Jes. 58:13. Marc. 2:28.

Geen Schriftplaats of gebod van God ondersteunt een geheiligde zondagsrust zodat de waarneming van deze dag geen grond heeft en een betwistbaar geloofspunt blijft.

Openbare debatten

In 1839, april en mei, vonden een elftal geruchtmakende openbare debatten plaats in Hammersmith, Engeland, over het Protestantisme en het Pausdom. John Cumming van de Schotse kerk verdedigde het Protestantisme en Daniël French het Katholicisme. Cumming verdedigde het fundamentele principe dat men zich voor geloofszaken alleen aan Gods Woord moet houden en niet aan traditie. French reageerde onmiddellijk met de uitdaging dat wanneer de Bijbel de enige geloofsregel is, waar dan het gezag vandaan wordt gehaald om in plaats van de door God in de Bijbel geboden Sabbat, de Zondag te heiligen.

Mr. French: "...kom mijn eerwaarde vriend, gij die zich erop beroemd dat de Bijbel uw geloofsregel is, vertel mij bij welke licentie, aan u in die Bijbel gegeven, gij gemachtigd zijt haar meest plechtige wetten te overschrijden - haar meest gebiedende verordeningen nietig te stellen? Toon mij één duidelijke tekst in die Bijbel die u volmacht geeft, beveelt, of zelfs toestaat om de Sabbat op Zondag te houden... De sabbatdag was plechtig voorgeschreven door de afkondiging van de Here God Jehovah; de dag was specifiek genummerd; er is een vervloeking van de meest geduchte aard in het Heilige Boek op de hoofden van diegenen die het wagen om het op een niet aangewezen tijdstip te houden; en toch doet u dat zonder ook maar één enkele tekst om dit te rechtvaardigen. Wanneer gij, mijn vrienden, de Zondag waarneemt in navolging van Katholieke traditie, dan handelt gij volgens de apostolische lijn en staat gij niet bloot aan misleiding; maar indien u geneigd bent traditie te versmaden, dan pin ik u vast op de Bijbel en moet u deze dag haar bladzijden ontvouwen en heel duidelijk en systematisch bewijzen dat u niet afwijkt van haar voorschriften door de Sabbat op de Zondag te houden. Maar neen, mijn vrienden, de Bijbel staart u in het gezicht: u handelt in tegenstrijd met uw gids, uw fundamentele maatstaf." The Hammersmith Protestant Discussion, London, 1884, Hall & Co., pp. 442, 443.

Radio

In het radiopraatje: 'Deze Dag,' zei ds. H. J. Kater (hofpredikant), dat hij op Zondag de voetbalwedstrijd van Ajax zou bezoeken. Hij kreeg veel kritiek. Het was een overtreding van de tien geboden; een schande en slecht voorbeeld. In zijn radiopraatje, een week later,

vrijdag 18 april 1969, verdedigde hij zich en maakte duidelijk dat de Zondag door de kerk is ingesteld en dat de Zaterdag door God is geboden als de dag des Heren; de Sabbat van de tien geboden.

Ds. Kater: "In de eerste plaats moest het juist voor de bijbelgetrouwe luisteraars duidelijk zijn, dat hier geen sprake is van een overtreding van één van de tien geboden. Het vierde gebod beveelt inderdaad de heiliging van de dag des Heren. Maar daarbij gaat het helemaal niet om de Zondag, die immers de eerste dag van de week is, maar om de zevende dag, en dat is de Zaterdag... U kunt nergens in de Bijbel een tekst, laat staan een Goddelijk bevel vinden, om met de heiliging van de Zaterdag op te houden en de Zondag daarvoor in de plaats te stellen. Dit is een vrijheid die de kerk zich op eigen gezag veroorloofd heeft, lijnrecht tegen alle bijbelteksten in. In dit opzicht is de hele kerk met haar zondagstraditie op enkele kleine

groepen na... in een openlijke ongehoorzaamheid aan de tien geboden. Ik kan het alleen maar verbazingwekkend vinden, dat zij die zo precies zeggen te weten wat Gods gebod voorschrijft, daar niet wat meer onder gebukt gaan..."

Het vierde gebod schrappen?

Op 24 oktober 1984 is zondagsheiliging ook in het radioprogramma 'Onder de Hoogtezon' ter sprake gekomen. Er werd ronduit gesteld dat de zondagsviering niets met de tien geboden te maken heeft en wanneer de Sabbat niet wordt gehouden, zou het vierde gebod van de tien geboden maar beter kunnen worden geschrapt.

Onder meer werd het volgende gezegd over zondagsviering: "...als we ons daarvoor op het vierde gebod beroepen, moeten we toch wel... duidelijk kunnen aantonen, dat de Zondag in de plaats van de Joodse Sabbat gekomen is. Laat ik dan maar meteen zeggen, dat dit onmogelijk is. Dan volgt meteen de vraag: maar als dit niet kan, doen we – als we tenminste de tien geboden... als geboden van God willen eerbiedigen – er niet beter aan de Sabbat weer in te voeren?... Er zouden alleen nog wat regelingen

getroffen moeten worden over de aanvang van de sabbat, op vrijdag na zonsondergang, maar dat is – als 't principebesluit genomen is – maar een kleinigheid. Besluiten we dit niet te doen, dan zouden we er goed aan doen het vierde gebod maar te schrappen. Want in de kerkdiensten, waar nog elke Zondag de tien geboden voorgelezen worden, is het toch wel vreemd om het vierde gebod in alle ernst aan te horen en er ons vervolgens geen spat van aan te trekken."

Maakt het iets uit?

God heeft de zevende dag als rustdag voor de mens vastgesteld en geboden die dag te gedenken en Hem als onze Schepper te aanbidden. Sommige mensen vinden dat het niets uitmaakt welke dag je daarvoor kiest, maar God heeft de zevende dag geheiligd, en geen ander.

De Sabbatdag is het eeuwig gedenkteken van Gods scheppingsmacht

Op een dag brachten de zonen van Aäron, Nadab en Abihu, vuur in de tempel dat niet door God was geheiligd. Wij zouden misschien zeggen: maakt dat iets uit? Vuur is vuur en het brand toch allemaal even hard? Maar de zonen van Aäron werden gedood wegens ongehoorzaamheid. En zo heeft God ook alleen de zevende dag als rustdag geheiligd. Zal Hij dan genoeg nemen met een andere dag die Hij niet als rustdag heeft aangewezen? God laat er geen twijfel over bestaan welke dag de Sabbat is; de heilige dag des Heren.

God heeft alles gedaan:

God heeft **GESPROKEN** ..... de zevende dag is de sabbat. Ex. 20:1, 10
God heeft **GESCHREVEN** ..... de zevende dag is de sabbat. Ex. 32:16. 34:28
God heeft **BEVOLEN** ..... de zevende dag zult gij rusten. Ex. 23:12. 34:21
God heeft **GEZEGEND** ..... de zevende dag als sabbat. Gen. 2:3. Ex. 20:11
God heeft **GEHEILIGD** ..... de zevende dag als sabbat. Gen. 2:3. Ex. 20:11
God heeft **ZELF GERUST** ..... op de zevende dag. Gen. 2:2. Ex. 31:17
God gaf 't **VOORBEELD** ..... door op de zevende dag te rusten. Ex. 20:11

Wat had God nog **meer** kunnen doen om de **zevende** dag als '*dag des Heren van gewicht*' (Jes. 58:13) duidelijk te maken? God heeft **alles** gedaan om die dag en geen ander vast te stellen. Christus **rustte** op die dag en zei dat de Sabbat gemaakt is om de **mens** Mark. 2:27 (Pred. 12:13 Jes. 56:2). Wie Gods geboden **doet** en **leert** zal groot heten in Gods Koninkrijk Mat. 5:19. Geen vorm van wetticisme, maar **liefde** is het motief voor het doen van de geboden. Joh. 14:15 Rom. 13:10. Gods geboden zijn voor **eeuwig** vastgesteld Ps. 119:151, 152. De verlost en aanbidden God op de nieuwe aarde '*van sabbat tot sabbat.*' Jes. 66:22, 23.

Teksten als Col. 2:16, 17; Gal. 4:10 en Ef. 2:15 hebben niets te maken met de wekelijkse rustdag van Gods wet der tien geboden, maar met inzettingen, tijden en feestsabbatten uit het wetboek van Mozes, dat '*tot getuige*' als '*bewijsstuk*' naast de ark was gelegd en als een schaduw tot op het kruis van Christus van kracht is geweest. Col. 2:14. Deut. 31:26. Het waarnemen van zulke inzettingen heeft, net als de besnijdenis, geen nut meer, echter wél het houden van Gods geboden 1 Kor. 7:19.

De kerk heeft, onder invloed van anti Joodse gevoelens en algemeen heersende vormen van zoonanbidning, op eigen gezag, de zevende dag als Gods rustdag voor de mens, geleidelijk aan veranderd in de Zondag, de eerste dag der week. Maar Gods wet kan en mag niet worden veranderd – niet het kleinste deel zal vergaan Mat. 5:18.

God is onveranderlijk en niemand is groter dan God om inbreuk op Zijn geboden te kunnen en mogen maken

De mensheid is misleid door de macht die grote woorden spreekt tegen God en die de geheiligde tijd van de zevende dag, geboden in Gods wet, onbevoegd en volkomen ten onrechte, heeft veranderd Dan. 7:25.

Zou u niet gehoorzaam aan Gods geboden willen zijn in plaats van aan menselijke tradities en overleveringen? Mat. 15:9. Psalm 118:8. Het is van levensbelang Mat. 19:17. Wereldwijd zijn er miljoenen gezegende gelovigen die getrouw de zevende dag als Sabbat heiligen.

Contactadres email: sabbatdag@hotmail.com

© Werkgroep Sabbatdag